

Federation International
de Basketball

FIBA
We Are Basketball

International Basketball
Federation

SLUŽBENA PRAVILA IGRE 2010

Sudijski priručnik SUĐENJE TROJICE SUDIJA

Usvojio:

Centralni Bord FIBA

San Juan, Puerto Rico, 17. April 2010.

U primeni od 01. Oktobra 2010.

Naziv organizacije:

FEDERATION INTERNATIONALE DE BASKETBALL
INTERNATIONAL BASKETBALL FEDERATION
FIBA

Official Basketball Rules 2010
Referees' Manual Three-Person Officiating

As approved by
FIBA Central Board
San Juan, Puerto Rico, 17th April 2010
Valid as of 1st October 2010

Prevod i obrada:

Mažić Milan
Ličina Miodrag
Prpa Siniša
Dimović Dragana

Za izdavača odlukom FIBA ovlašćen:

Košarkaški savez Srbije
Sazonova 83 11000 Beograd

Sva prava zadržana. Nije dozvoljeno da se bilo koji deo ove publikacije dalje reprodukuje na bilo koji način i u bilo kojoj formi bez prethodne pismene saglasnosti izdavača.

1	Uvod	4
1.1	Važni termini	4
2	Početak utakmice	5
2.1	Posmatranje zagrevanja pre utakmice i na poluvremenu	5
2.2	Opšti položaj na terenu	6
2.3	Podbacivanje kojim počinje utakmica	6
2.4	Podbacivanje kojim počinje utakmica – igra kreće desno od PS	7
2.5	Podbacivanje kojim počinje utakmica – igra kreće levo od PS	7
3	Postavljanje i pokrivanje terena od strane sudija	8
3.1	Osnovno pokrivanje terena	8
3.2	Osnovno pokrivanje	8
3.3	Radni prostori sudija	9
3.4	Primarno pokrivanje kada se lopta nalazi u prednjem polju (na strani stola ili suprotnoj strani)	10
3.5	Osnovno kretanje kada se lopta dodaje ili vodi od jedne na drugu stranu (rotacija)	11
3.6	Osnovno kretanje kada lopta ide prema košu	12
3.7	Osnovno kretanje kada lopta ide iz zadnjeg u prednje polje (tranzicija)	13
3.8	Osnovno kretanje u toku "presing" odbrane	14
4	Situacije ubacivanja	15
4.1	Pokrivanje ubacivanja	15
4.2	Ubacivanje sa čeonu linije kada lopta odlazi u prednje polje	15
4.3	Ubacivanje sa bočne linije kada lopta odlazi ili ostaje u prednjem polju	16
4.4	Ubacivanje sa čeonu linije kada lopta ostaje u prednjem polju	18
5	Situacije šutiranja na koš	19
5.1	Pokrivanje šuta na koš iz igre i skoka za loptom	19
5.2	Odgovornost za pokrivanje odlaska lopte van graničnih linija i rezultujuća ubacivanja	21
6	Znakovi i postupci	22
6.1	Postupak kada je dosuđena greška	22
6.2	Promena položaja nakon dosuđene greške, lopta ostaje u prednjem polju	23
6.3	Promena položaja nakon dosuđene greške, lopta odlazi u novo prednje polje	24
7	Situacije slobodnog bacanja	26
7.1	Sprovođenje slobodnog bacanja	26
7.2	Sprovođenje kazni za tehničku, nesportsku i diskvalifikujuću grešku	27
8	Tajm-auti i zamene	28
8.1	Tajm-auti	28
9	Pokrivanje pogotka za tri poena	29

Sudijski priručnik

Suđenje trojice sudija

Kada se u "Sudijskom priručniku – Suđenje trojice sudija" pominju igrač, trener, sudija, itd. u muškom rodu, to se takođe odnosi i na ženski rod. Jasno je da je ovo učinjeno isključivo iz praktičnih razloga.

1 Uvod

1.1 Važni termini

Strana lopte: Odnosi se na položaj lopte. Kada se teren za igru podeli zamišljenom linijom koja se pruža od koša do koša, strana terena za igru na kojoj se nalazi lopta naziva se "strana lopte".

Sudije: **V** (vodeći) sudija je sudija koji se postavlja na čeonu liniju.

C (centralni) sudija je sudija koji se postavlja na suprotnu stranu prednjeg polja u odnosu na **V** (obično na suprotnoj strani lopte), približno dva koraka prema košu preko produžetka linije slobodnog bacanja. U zavisnosti od položaja lopte, **C** može da bude na bilo kojoj strani prednjeg polja.

P (prateći) sudija je sudija koji se postavlja približno na ivicu prostora oko klupe ekipe koja je bliža srednjoj liniji, na istoj strani kao i **V** (strana lopte).

V i **P** se nalaze na istoj strani terena za igru, dok je **C** na suprotnoj strani.

Suprotna strana: To se odnosi na stranu terena za igru koji se nalazi dalje od zapisničkog stola.

Rotacija: Odnosi se na situaciju žive lopte, kada kretanje/položaj lopte uzrokuje da **V** započne promenu položaja ili "rotaciju" u odnosu na položaj lopte (na strani stola ili suprotnoj strani) u prednjem polju. Promena položaja **V** utiče na promenu položaja **C** i **P**.

U toku normalne igre, rotacije kontroliše **V** i u principu počinje kada lopta pređe na stranu lopte ili kada lopta prodire ispod linije slobodnog bacanja u pravcu koša.

Međutim, ako **V** ili **C** želi da prati razvoj igre/situaciju presinga iznad linije slobodnog bacanja, može da se pomeri i započne rotaciju.

Jaka strana: Strana terena na kojoj se nalazi **V**.

Promena: Odnosi se na situaciju mrtve lopte, kada dosuđivanje greške čini potrebnim promenu položaja sudija.

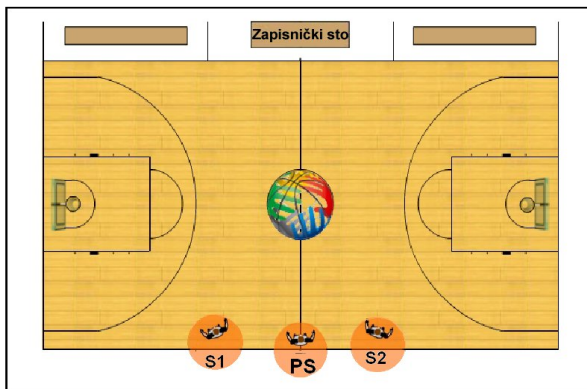
Sudija koji dosudi grešku uvek prelazi na suprotnu stranu nakon izveštavanja zapisničkog stola o grešci.

Kad god postoji situacija ubacivanja, dvojica sudija se uvek nalaze na strani lopte.

Slaba strana: Strana terena u prednjem polju na kojoj se **V** ne nalazi.

2 Početak utakmice

2.1 Posmatranje zagrevanja pre utakmice i na poluvremenu

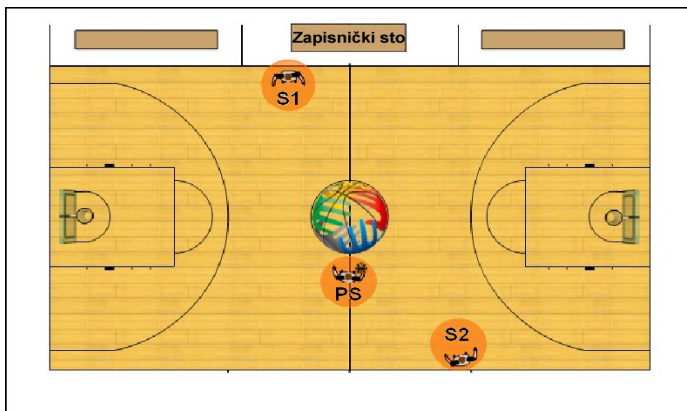
Dijagram 1 Položaj u toku zagrevanja pre utakmice i na poluvremenu

- A. Prvi sudija i obojica sudija zauzimaju položaj na bočnoj liniji nasuprot zapisničkom stolu.
- B. Prvi sudija stoji na preseku srednje i bočne linije.
- C. S1 (sudija 1) zauzima položaj približno tri (3) metra levo od prvog sudije i posmatra ekipu na tom kraju terena za igru u toku njenog zagrevanja.
- D. S2 (sudija 2) zauzima položaj približno tri (3) metra desno od prvog sudije i posmatra ekipu na tom kraju terena za igru u toku njenog zagrevanja.
- E. Deset (10) minuta pre planiranog početka utakmice prvi sudija odlazi do zapisničkog stola da se uveri da su spiskovi ekipa i pet (5) igrača koji počinju utakmicu pravilno uneti u zapisnik i vraća se nasuprot zapisničkog stola.
- F. Ako je potrebno, šest (6) minuta pre početka utakmice prvi sudija zviždi pištaljkom i obezbeđuje da se svi igrači vrate u prostore oko klupa radi predstavljanja ekipa.
- G. Nakon predstavljanja ekipa, prvi sudija zviždi pištaljkom i daje znak da je preostalo tri (3) minuta do početka utakmice.
- H. Dva (2) minuta pre utakmice, prvi sudija i sudije odlaze na stranu terena za igru gde se nalazi zapisnički sto.
- I. Kada do početka utakmice ostane jedan minut i trideset sekundi (1:30), prvi sudija zviždi pištaljkom i obezbeđuje da se svi igrači odmah vrate u prostore oko klupa svojih ekipa.
- J. U toku zagrevanja na poluvremenu, sudije zauzimaju iste položaje kao i kod zagrevanja pre utakmice.

2.2 Opšti položaj na terenu

U sistemu suđenja trojice sudija, sudije treba stalno da pokušavaju da među sobom održe položaj sličan širokom trouglu. Kako se lopta kreće po različitim mestima na terenu za igru, ili kada dođe do promene poseda, sudije treba da teže da zadrže ovaj trougao pošto i one takođe prelaze na nove položaje na terenu za igru.

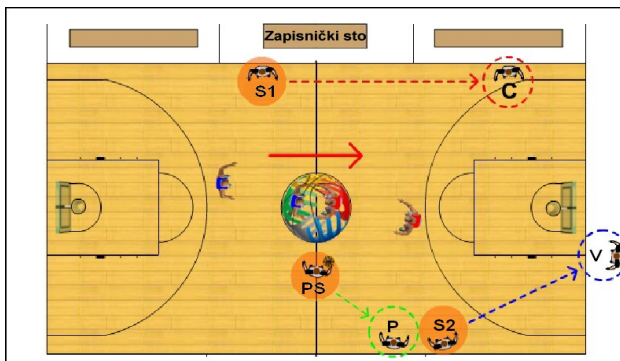
2.3 Podbacivanje kojim počinje utakmica

Dijagram 2 Podbacivanje

- A. Prvi sudija je odgovoran za izvođenje podbacivanja i zauzima položaj licem okrenut zapisničkom stolu.
- B. Sudije zauzimaju položaje na suprotnim bočnim linijama. S1 je na strani stola, između ivice prostora oko klupe ekipe i srednje linije; S2 je na suprotnoj strani u nivou sa ivicom prostora oko klupe ekipe.
- C. Odgovornosti S1:
 1. Dosuđivanje novog podbacivanja kada se lopta loše podbaci ili prekršaja skakača.
 2. Davanje znaka za puštanje vremena da bi se uključio sat za igru kada lopta bude pravilno odbijena.
- D. Odgovornost S2: nadgledanje osam (8) neskakača.

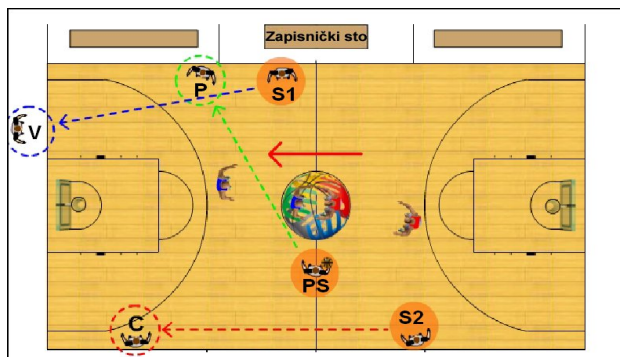
2.4 Podbacivanje kojim počinje utakmica – igra kreće desno od PS

Dijagram 3 Podbacivanje – igra kreće desno od prvog sudije

- S2 postaje V.
- S1 postaje C.
- Prvi sudija se pomera na bočnu liniju gde je S2 bio postavljen u toku podbacivanja i postaje P.

2.5 Podbacivanje kojim počinje utakmica – igra kreće levo od PS

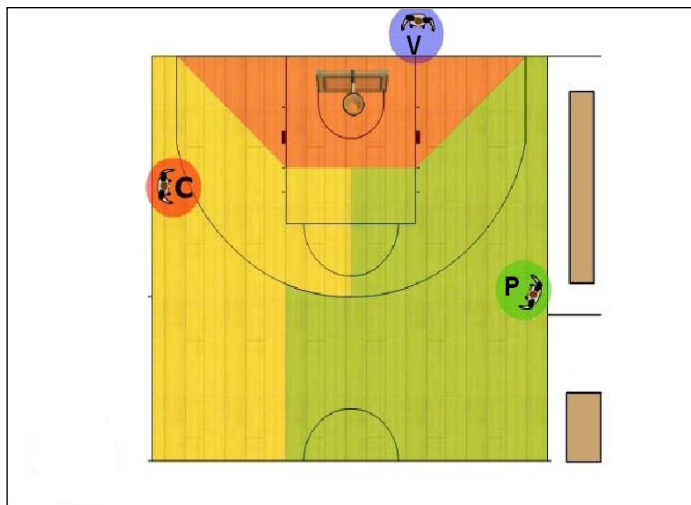

Dijagram 4 Podbacivanje – igra kreće levo od prvog sudije

- S1 postaje V.
- S2 postaje C.
- Prvi sudija se pomera na bočnu liniju gde je S1 bio postavljen u toku podbacivanja i postaje P.

3 Postavljanje i pokrivanje terena od strane sudija

3.1 Osnovno pokrivanje terena

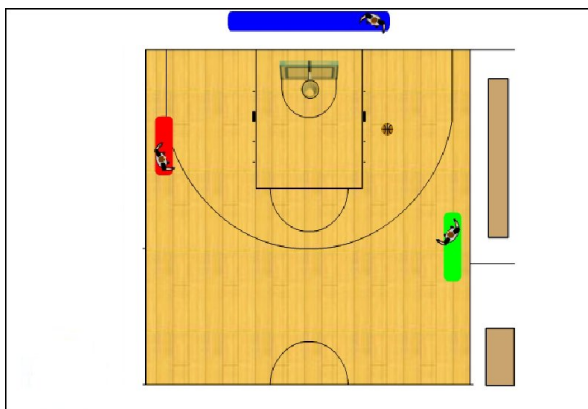

Dijagram 5 Osnovno pokrivanje terena

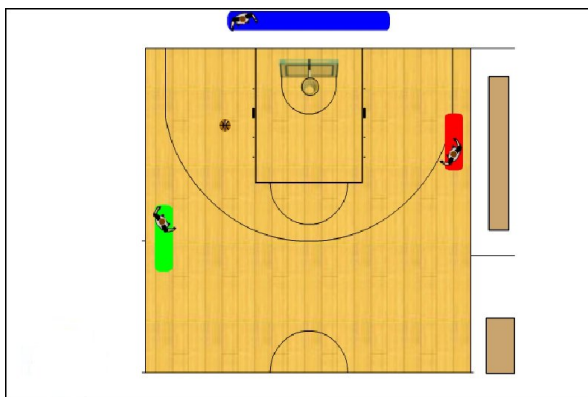
3.2 Osnovno pokrivanje

- A. Igra oko lopte, kada se lopta nalazi u prostoru tog sudije (igra oko lopte).
- B. Igrači dalje od lopte u prostoru tog sudije, kada se lopta nalazi u prostoru drugog sudije (igra od lopte).
- C. **C** stoji dva (2) metra preko produžetka linije slobodnog bacanja prema košu prema bočnoj liniji. Ukoliko je neophodno, kreće se unutar terena za igru ili duž bočne linije ka košu.
- D. **P** zauzima početni položaj na ivici prostora oko klupe ekipe. Ukoliko je neophodno, kreće se unutar terena za igru ili duž bočne linije ka košu.
- E. U situaciji ubacivanja, sudija koji uručuje loptu igraču koji izvodi ubacivanje, pre uručivanja potvrđuje da su dvojica (2) sudija (**V** i **P**) na istoj strani gde i lopta.

3.3 Radni prostori sudija

Dijagram 6 Lopta na strani stola

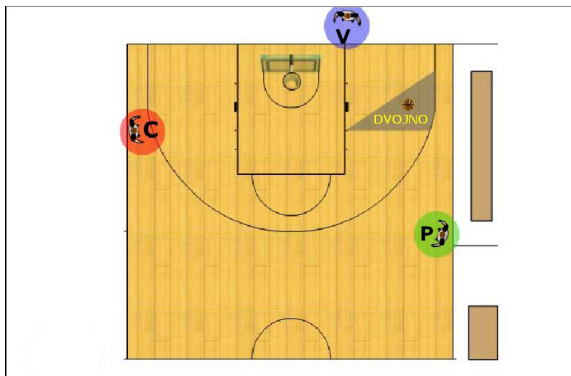

Dijagram 7 Lopta na suprotnoj strani

- A. Radni prostori sudija kada se lopta nalazi na strani stola (Dijagram 6).
- B. Radni prostori sudija kada se lopta nalazi na suprotnoj strani (Dijagram 7).

U principu sudije sude iz označenih radnih prostora. Međutim, kad god je potrebno sudije mogu da pređu u pozicije izvan njihovih respektivnih radnih prostora radi boljeg pokrivanja posebnih situacija u igri.

3.4 Primarno pokrivanje kada se lopta nalazi u prednjem polju (na strani stola ili suprotnoj strani)

Dijagram 8 Lopta na strani stola (primer)

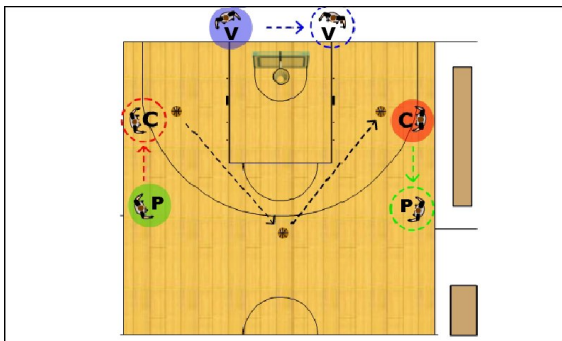
Dijagram 9 Lopta na suprotnoj strani (primer)

- Svaki sudija je odgovoran za prostor primarnog pokrivanja.
- Kada se lopta nalazi u prostoru primarnog pokrivanja sudije, on ima odgovornost za greške i prekršaje u blizini lopte (igra oko lopte).
- Kada se lopta **ne nalazi** u prostoru primarnog pokrivanja sudije, on je odgovoran za sve igrače u tom prostoru (igra od lopte).
- Polja dvojnog pokrivanja postoje samo između V i P.

3.5 Osnovno kretanje kada se lopta dodaje ili vodi od jedne na drugu stranu (rotacija)

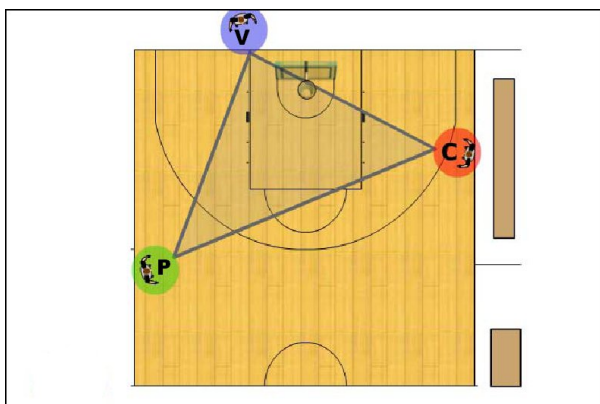
Dijagram 10 Lopta prelazi na suprotnu stranu

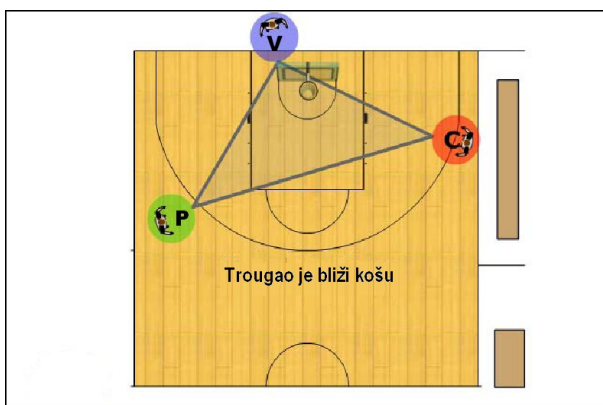
Dijagram 11 Lopta prelazi na stranu stola

- A. **V** prelazi na stranu lopte, kada se lopta dodaje igraču na drugoj strani ili kada lopta prodire preko produžetka linije slobodnog bacanja u blizini **C**. Izuzetak u ovom kretanju bio bi u toku brzog šuta na koš ili ulaza direktno prema košu.
- B. Rotacija sudija nikada ne uzrokuje povećanje trougla između njih.
- C. Vodeći sudija je odgovoran za započinjanje rotacije i nastavlja da bude odgovoran za igrače na položaju centra, čak i dok se kreće duž čeonog linije. **C** će zadržati poziciju sve dok **V** ne uspostavi položaj i pokrije igru.
- D. **C** tada prelazi na prateći položaj.
- E. **C** je onaj koji se poslednji pomera u novu poziciju pratećeg.
- F. Vizuelni kontakt je veoma važan. **C** i **P** su pripralni i vode računa o promeni pozicija kada je rotacija započeta od **V**.

3.6 Osnovno kretanje kada lopta ide prema košu

Dijagram 12 Normalna igra

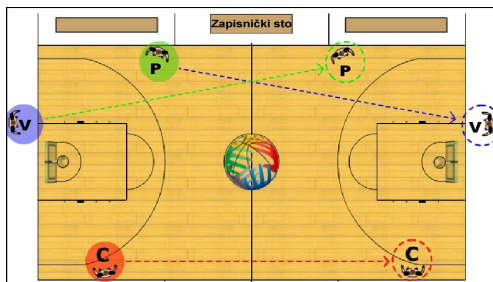

Dijagram 13 Prodor prema košu

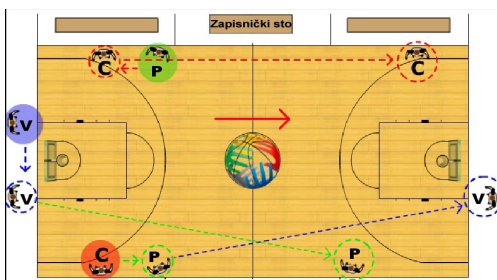
Kada dođe do prodora prema košu:

- A. V se kreće u skladu sa loptom.
- B. C stoji dva (2) metra od produžetka linije slobodnog bacanja prema košu.
- C. P se spušta ka košu.
- D. Trougao između sudija postaje manji.

3.7 Osnovno kretanje kada lopta ide iz zadnjeg u prednje polje (tranzicija)

Dijagram 14 Kretanje u tranziciji

Dijagram 15 Kretanje u tranziciji nakon rotacije

A. **P** postaje novi **V** i odgovoran je za:

1. Pokrivanje čeonu linije.
2. Igru koja dolazi ka njemu.
3. Igrače na položaju centra, čak i kada se kreću preko polja ograničenja.
4. Diktiranje rotacije.

B. **C** u tranziciji nastavlja da bude **C** (7-10 metara od novog **P**) i odgovoran je za:

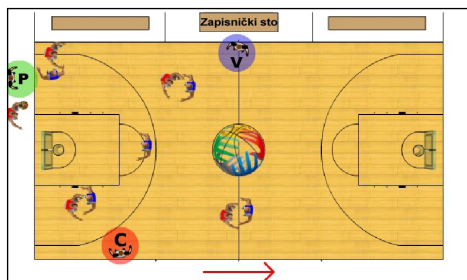
1. Sve prekršaje i greške u prostoru između vrhova dva (2) polukruga slobodnog bacanja na njegovoj strani.
2. Brzo praćenje igre kod dodavanja u kontranapadu, da bi pomogao novom **V** koji ima odgovornost za pokrivanje lopte.
3. Pokrivanje lopte, ako ona ide prema košu na njegovoj strani.

C. **V** postaje novi **P** i odgovoran je za:

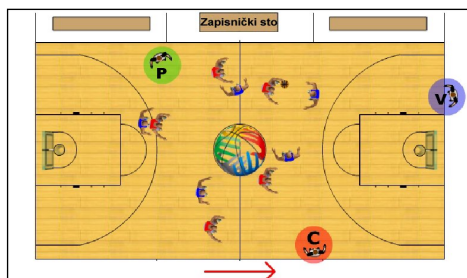
1. Određivanje nove odgovornosti za bočnu liniju.
2. Pokrivanje igre iza kontranapada.
3. Sve igrače u zadnjem polju dok ne pređu u prednje polje.

3.8 Osnovno kretanje u toku "presing" odbrane

Sudije moraju da održe pokrivanje presing igre primenjujući široki trougao na oblast akcije. **P** je odgovoran za brojanje osam sekundi u zadnjem polju i pokriva igru oko lopte, uvek uvažavajući mogućnost brzog gubitka lopte. **C** i **P** se kreću u skladu sa brzinom lopte. **C** treba da bude u poziciji da pomogne **P** oko prekršaja u vezi srednje linije. **V** je postavljen u blizini srednje linije i pokriva kontranapad ili dugo dodavanje duž terena za igru. Sve sudije moraju stalno da se kreću i budu pripralni da izbegnu da budu zaklonjeni.

Dijagram 16 Svi igrači u zadnjem polju

Dijagram 17 Igrači u prednjem i zadnjem polju

3.8.1 Svi igrači u zadnjem polju

- C** i **P** pokrivaju igru oko lopte u zadnjem polju.
- V** zauzima položaj u blizini srednje linije, imajući sve igrače u vidnom polju.

3.8.2 Igrači u prednjem i zadnjem polju

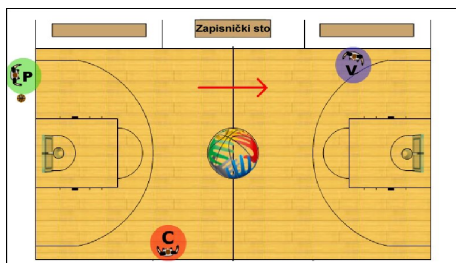
- C** i **P** pokrivaju igru oko lopte u zadnjem polju.
- V** zauzima položaj tamo gde može da posmatra igrače u prednjem polju.
- Ako do presing odbrane dođe na slaboj strani, **C** može da rotira nadole prema srednjoj liniji da bi pokrio tu igru.

4 Situacije ubacivanja

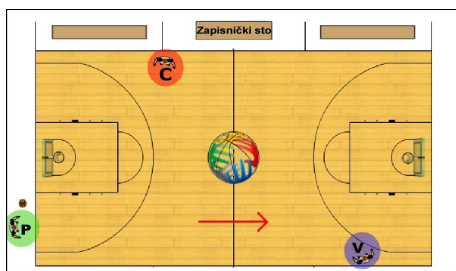
4.1 Pokrivanje ubacivanja

- A. **V** ima odgovornost za čeonu liniju u prednjem polju.
- B. **C** ima odgovornost za bočnu liniju na njegovoj strani terena za igru.
- C. **P** ima odgovornost za bočnu liniju na njegovoj strani terena za igru, a takođe i za čeonu liniju u zadnjem polju.

4.2 Ubacivanje sa čeonu linije kada lopta odlazi u prednje polje

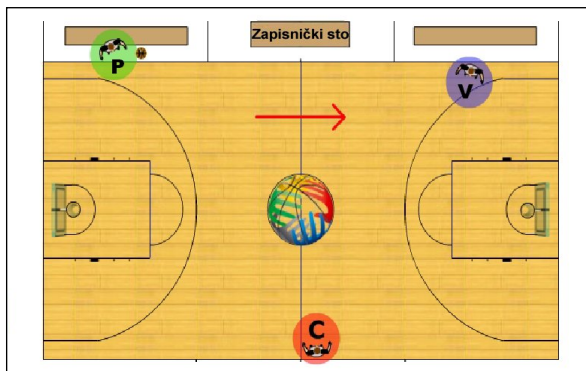
Dijagram 18 Strana stola

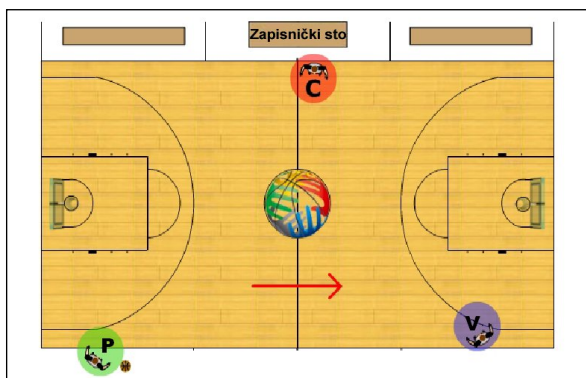
Dijagram 19 Suprotna strana

- A. **P** sprovodi ubacivanje. Ako ubacivanje treba da se izvede sa čeonu linije na strani stola, **P** zauzima položaj između lopte i bočne linije na strani stola. Ako ubacivanje treba da se izvede na suprotnoj strani, **P** zauzima položaj između lopte i bočne linije na suprotnoj strani. **P** i **V** su uvek na istoj strani kao i lopta.
- B. **C** zauzima poziciju blizu 7-10 metara od **P** i spreman je da se prilagodi kretanju igrača prilikom dodavanja lopte u teren. **C** je uvek na suprotnoj strani od **P** i **V**.
- C. **V** zauzima položaj na produžetku linije slobodnog bacanja u prednjem polju i spreman je da se prilagodi kretanju igrača.
- D. **V** ne treba da prelazi na stranu lopte sve dok lopta i svi igrači ne pređu u prednje polje.

4.3 Ubacivanje sa bočne linije kada lopta odlazi ili ostaje u prednjem polju

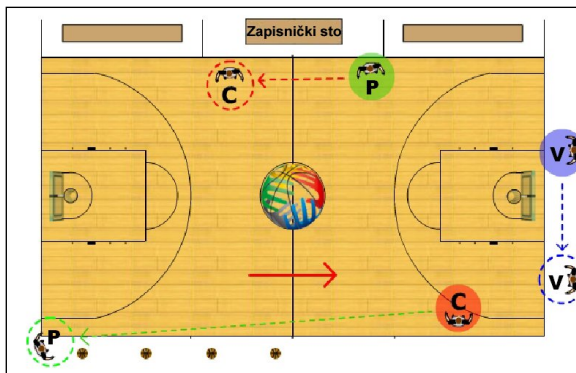

Dijagram 20 Strana stola

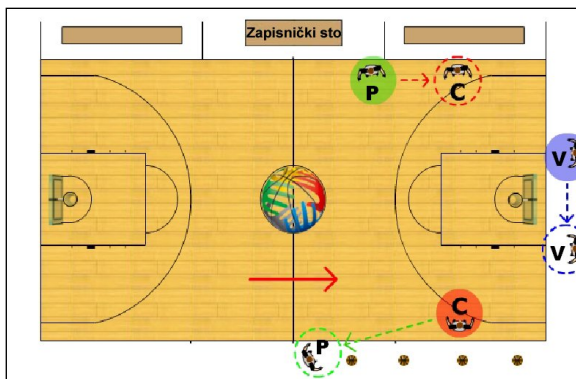

Dijagram 21 Suprotna strana

- P** sprovodi ubacivanje i ostaje **P**.
- C** zauzima poziciju 7-10 metara od **P** i spreman je da se prilagodi kretanju igrača prilikom dodavanja lopte u teren, pri čemu ostaje **C**.
- V** zauzima poziciju na produžetku linije slobodnog bacanja u prednjem polju i spreman je da se prilagodi kretanju igrača.
- Ako, kao rezultat ubacivanja, lopta ode van graničnih linija na strani **P**, u zadnjem ili prednjem polju, **P** tada ostaje na toj poziciji i sprovodi ubacivanje.
- V** ne treba da prelazi na stranu lopte sve dok lopta i svi igrači ne pređu u prednje polje.

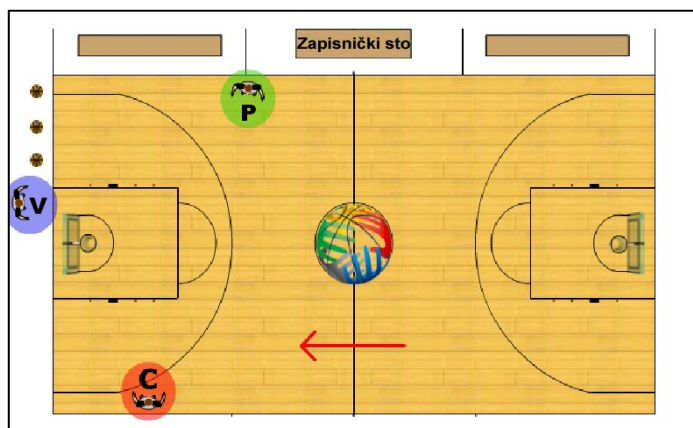
Dijagram 22 Suprotna strana

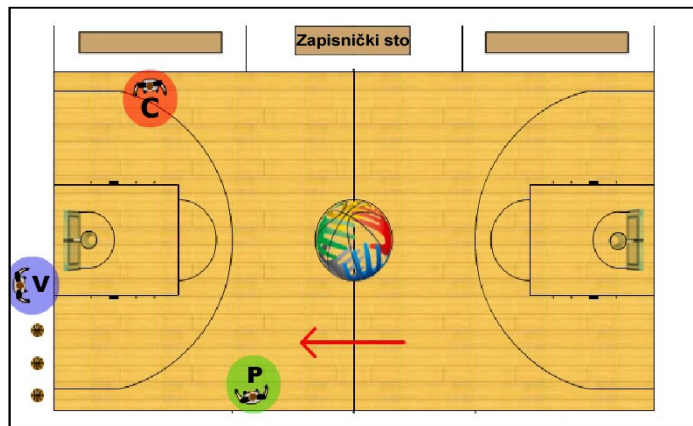
Dijagram 23 Suprotna strana

- A. **C** dosuđuje prekršaj odlaska lopte van graničnih linija, prelazi na mesto ubacivanja da sprovede ubacivanje i postaje novi **P**.
- B. **P** odlazi na poziciju novog **C** sudije.
- C. **V** prelazi na stranu lopte.

4.4 Ubacivanje sa čeonice linije kada lopta ostaje u prednjem polju

Dijagram 24 Strana stola

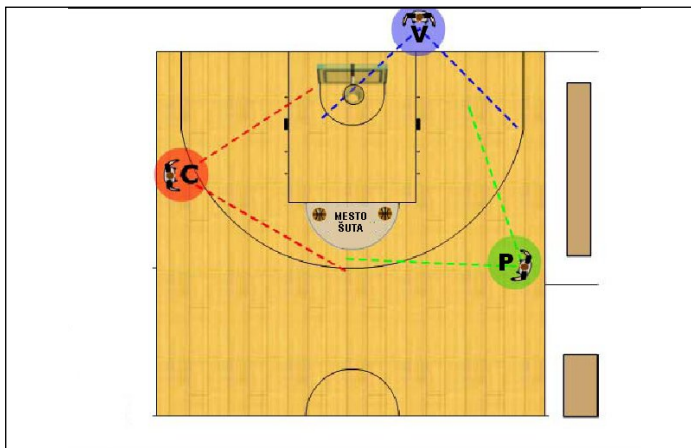

Dijagram 25 Suprotna strana

- V sprovodi ubacivanje sa pozicije između igrača koji ubacuje loptu i koša.
- C zauzima položaj dva (2) metra preko produžetka linije slobodnog bacanja na odgovarajućoj strani terena za igru.
- P zauzima poziciju u nivou ivice prostora oko klupe ekipe.

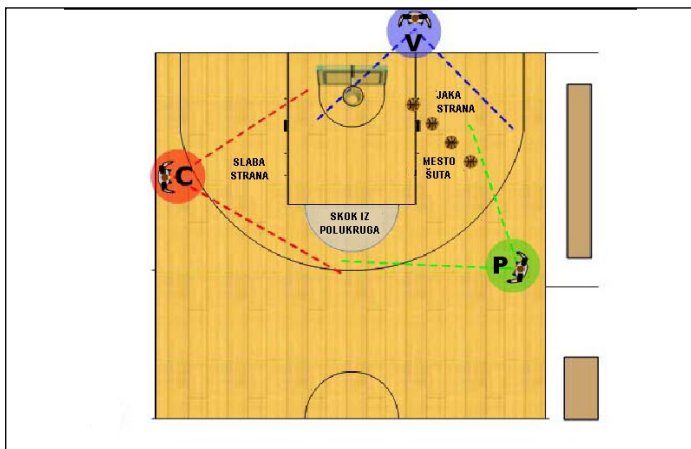
5 Situacije šutiranja na koš

5.1 Pokrivanje šuta na koš iz igre i skoka za loptom

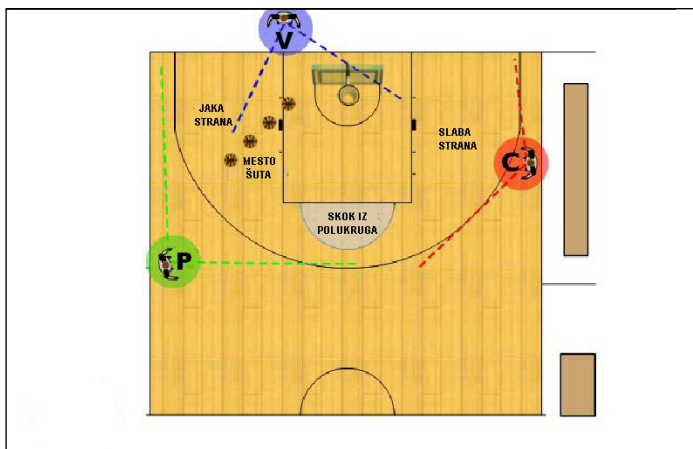

Dijagram 26 Šutevi spolja

- A. **C** je primarno odgovoran za sve pokušaje šuta na koš iz igre izvedene iz polukruga slobodnog bacanja.
- B. **P** je odgovoran da pomogne kod šuteva na koš iz igre upućenih iz polukruga slobodnog bacanja na strani **P**.

Dijagram 27 Šutevi sa strane stola

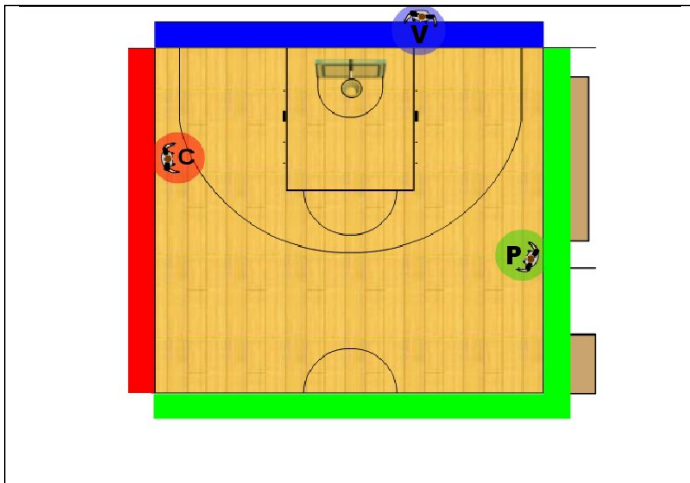
Dijagram 28 Šutevi sa suprotne strane

Kod pokušaja šuteva na koš iz igre sa jake strane, odgovornosti su sledeće:

- A. **V** je odgovoran za igrača koji šutira, kao i za skokove sa strane terena gde se lopta nalazi.
- B. **C** je primarno odgovoran za prekršaje sprečavanja pogotka i ometanja, uz sekundarnu odgovornost za skokove za loptom na slaboj strani.
- C. **P** je odgovoran za prekršaje sprečavanja pogotka i ometanja, kao i za spoljašnje skokove za loptom.

5.2 Odgovornost za pokrivanje odlaska lopte van graničnih linija i rezultujuća ubacivanja

Dijagram 29 Odgovornosti za ubacivanje

Svaki sudija ima odgovornost za pokrivanje odlaska lopte van graničnih linija na bočnoj ili čeonoj liniji u svom delu terena. Ako je sudija u dilemi ko je prouzrokovao odlazak lopte van graničnih linija, on tada pogledom traži pomoć svojih partnera. Isto se primenjuje za prekršaj lopta vraćena u zadnje polje na srednjoj liniji.

6 Znakovi i postupci

6.1 Postupak kada je dosuđena greška

A. Sudija koji dosuđuje grešku:

1. Identifikuje igrača koji je načinio grešku, **trči** do mesta gde nema igrača i **zaustavlja** se da bi izvestio zapisnički sto o grešci.
2. Prelazi na suprotnu stranu terena za igru.

B. Sudija koje ne dosuđuju grešku:

1. Ostaju u mestu i nadgledaju sve igrače sve dok izveštavanje ne započne, a zatim prelaze u svoje nove položaje nastavljajući da nadgledaju igrače.
2. Ako sudija na strani stola ne dosuđuje grešku, ostaje na toj strani.
3. Sudija najbliži stolu je odgovoran za sprovođenje svih zahteva za tajm-aute i zamene.

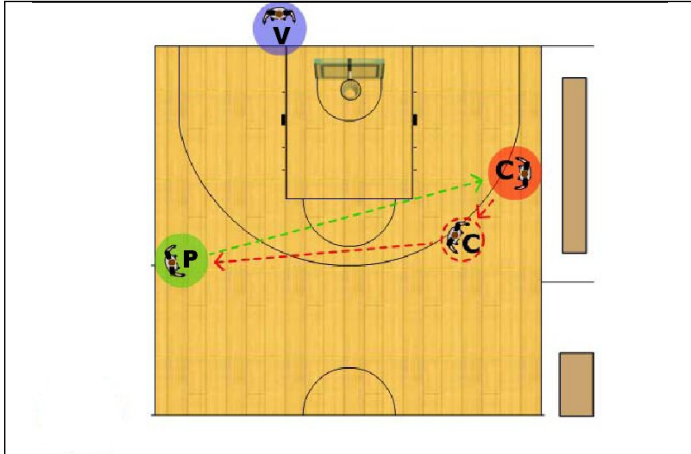
C. Sudija koji dosuđuju grešku u napadu:

1. Na strani stola, postaje novi **C** na suprotnoj strani.
2. Na suprotnoj strani, vraća se na suprotnu stranu.

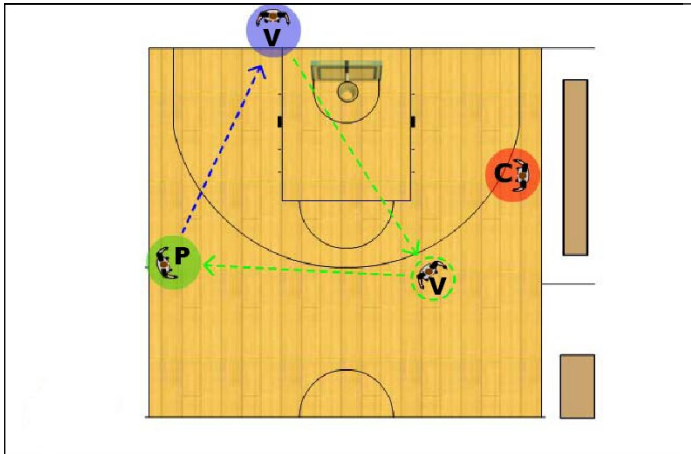
D. Slobodna bacanja:

1. Sva slobodna bacanja uvek sprovodi novi **V** sa suprotne strane.
2. Pre nego što uđe u polje ograničenja da sprovede slobodno bacanje(a), **V** proverava da li su u poslednjem momentu upućeni zahtevi zapisničkom stolu za tajm-aute ili zamene.
3. **C** se postavlja u nivou linije slobodnog bacanja na strani stola.
4. **P** se postavlja u nivou linije prostora oko klupe ekipe na suprotnoj strani. U slučaju ubacivanja na produžetku srednje linije nasuprot zapisničkog stola nakon slobodnih bacanja, spušta se do srednje linije da bi sproveo ubacivanje.

6.2 Promena pozicije nakon dosuđene greške, lopta ostaje u prednjem polju

Dijagram 30 C dosuđuje grešku u odbrani

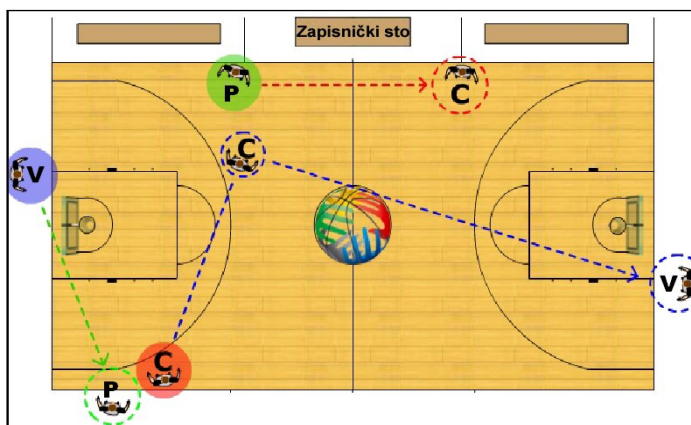
Dijagram 31 V dosuđuje grešku u odbrani

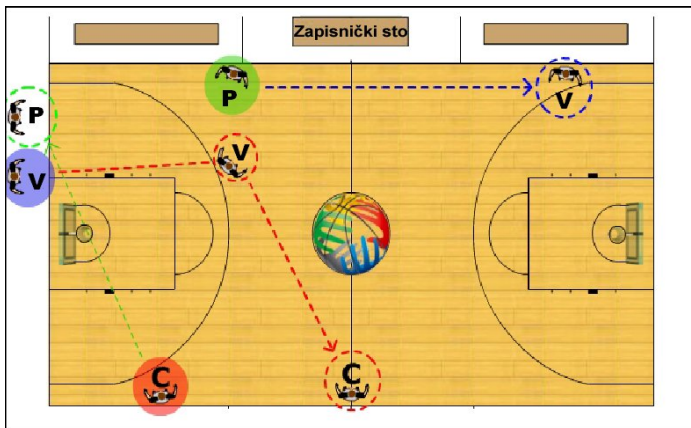
Dijagram 32 P dosuđuje grešku u odbrani

- A. Sudija koji je dosudio grešku izveštava zapisnički sto o grešci i prelazi na suprotnu stranu terena za igru.
- B. Ostale sudije ostaju na mestu i nadgledaju sve igrače sve dok izveštavanje ne započne, a zatim prelaze u svoje nove pozicije nastavljajući da nadgledaju igrače.

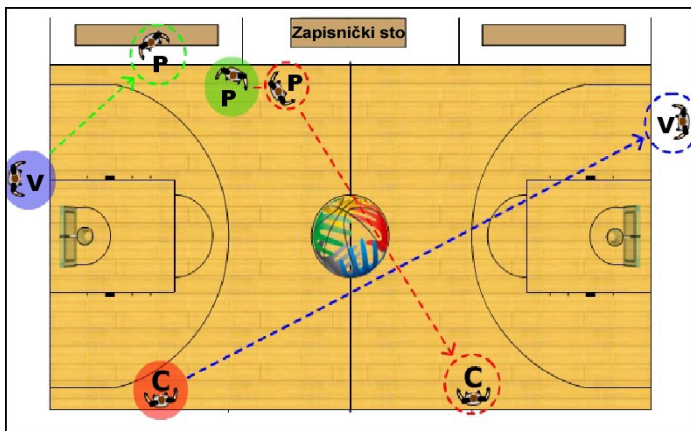
6.3 Promena pozicije nakon dosuđene greške, lopta odlazi u novo prednje polje

Dijagram 33 C dosuđuje grešku u napadu

Dijagram 34 V dosuđuje grešku u napadu

Dijagram 35 P dosuđuje grešku u napadu

- Sudija koji je dosudio grešku izveštava zapisnički sto o grešci i prelazi na suprotnu stranu terena za igru.
- Ostale sudije ostaju u mestu i nadgledaju sve igrače sve dok izveštavanje ne započne, a zatim prelaze na svoje nove pozicije nastavljajući da nadgledaju igrače.

7 Situacije slobodnog bacanja

7.1 Sprovođenje slobodnog bacanja

A. Odgovornosti **V** (na suprotnoj strani):

1. Uzimanje lopte i sprovođenje svih slobodnih bacanja, pokazivanjem broja slobodnih bacanja i dodavanje lopte od poda izvođaču slobodnog bacanja.
2. Posmatranje igrača duž suprotne strane polja ograničenja.
3. Nakon poslednjeg ili jedinog uspešnog slobodnog bacanja, davanje znaka za uključivanje sata za igru.

B. Odgovornosti **C** (na strani stola):

1. Pokazivanje broja slobodnih bacanja.
2. Posmatranje igrača duž suprotne strane polja ograničenja.
3. Nadgledanje stopala izvođača slobodnog bacanja.

C. Odgovornosti **P** (na suprotnoj strani):

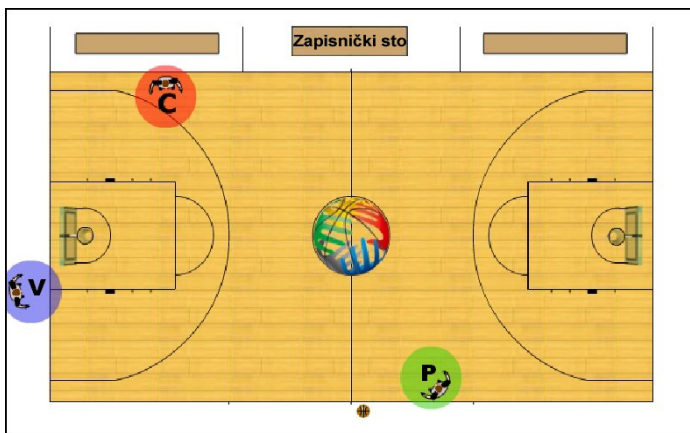
1. Pomaganje kod prekršaja slobodnog bacanja, gde je potrebno.
 2. Sprovođenje ubacivanja na produžetku srednje linije nasuprot zapisničnog stola kada je potrebno.
- Sve sudije obezbeđuju da odgovarajući igrač izvodi slobodna bacanja.

Dijagram 36 Sprovođenje slobodnog bacanja

7.2 Sprovođenje kazni za tehničku, nesportsku i diskvalifikujuću grešku

- A. Sudija koji dosuđuje tehničku, nesportsku ili diskvalifikujuću grešku izveštava o grešci i zatim postaje novi **P** (na suprotnoj strani).
- B. **V** (na suprotnoj strani) sprovodi sva slobodna bacanja pokazujući broj slobodnih bacanja i dodaje loptu od poda izvođaču slobodnog bacanja.
- C. Dok se slobodna bacanja sprovode, **C** se postavlja na produžetku linije slobodnog bacanja (na strani stola).
- D. Nakon poslednjeg ili jedinog slobodnog bacanja, **V** dodaje ili zakotrlja loptu prema **P** radi sprovođenja ubacivanja na produžetku srednje linije nasuprot zapisničkom stola.
- E. **C** zadržava normalan srednji položaj.

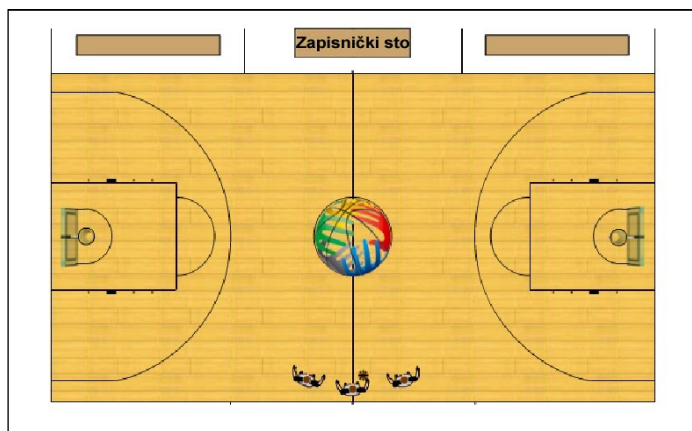

Dijagram 37 Sprovođenje ubacivanja sa produžetka srednje linije, nasuprot zapisničkog stola

8 Tajm-auti i zamene

8.1 Tajm-auti

- A. U odgovarajućem trenutku zapisničar oglašavanjem svog signala označava sudijama da je upućen zahtev za tajm-aut ili zamenu. Zatim sudija koji je najbliži zapisničkom stolu zviždi pištaljkom i daje znak za tajm-aut ili zamenu. U slučaju da je grešku dosudio sudija na strani stola, zahtev za tajm-aut i/ili zamenu odobrava sudija koji ga menja na strani stola.
- B. Sve sudije zauzimaju poziciju sličnu poziciji pred početak utakmice. Sudija koji je dodelio tajm-aut postaje **C** i stoji opkoračivši srednju liniju nasuprot zapisničkog stola. Ostale sudije stoje sa njegove leve i desne strane. Ako igra treba da se nastavi slobodnim bacanjem, tada **V** drži loptu, a ako igra treba da se nastavi ubacivanjem, tada loptu drži sudija koji je odgovoran za bočnu ili čeonu liniju gde se izvodi ubacivanje.
- C. Kada signal ogласи pedeset (50) sekundi, sudije obezbeđuju da se svi igrači vrate na teren za igru, nakon čega prelaze u normalne položaje za slobodno bacanje ili ubacivanje.

Dijagram 38 U toku tajm-auta

9 Pokrivanje pogotka za tri poena

- A. Kada predvide pokušaj pogotka za tri poena, sudije treba da prilagode svoje pozicije da bi tačno procenili pokušaj.
- B. Kada igrač pokušava pogodak za tri poena, sudija u čijem prostoru se igrač nalazi, pokazuje to podizanjem jedne ruke sa tri (3) ispružena prsta iznad glave.
- C. Kada je pokušaj pogotka za tri poena uspešan, sudija koji to pokriva, pokazuje to podizanjem obe ruke sa tri (3) ispružena prsta iznad glave.
- D. Kada **P** pokazuje uspešan pokušaj pogotka za tri poena **C** mora da preuzme znak, a kada **C** pokazuje uspešan pokušaj pogotka za tri poena **P** mora da preuzme znak.
- E. **P** i **C** dele odgovornost za pokušaj pogotka za tri poena, od produžetka linije slobodnog bacanja do vrha polukruga slobodnog bacanja na obe strane.
- F. **V** ima odgovornost da pomogne prilikom pokušaja pogotka za tri poena u toku kontranapada u tranziciji, kada **C** i **P** ne mogu da stignu u položaj da vide pokušaj.
- G. Sudije ne smeju da okreću leđa igračima ili terenu za igru kada pokazuju. Sudije moraju da predvide brzi kontranapad odmah nakon uspešnog pokušaja za tri poena i budu spremni da sude igru koja sledi.

Dijagram 39 Pokrivanje šuta na koš za tri poena

Dijagram 40 Pokrivanje šuta na koš za tri poena